

▼ حرف روز شمارش معکوس آقایی دلارا

کمتراز دو ماه از اعلام عضویت کشورمان به عنوان نهمین عضو سازمان همکاری «شانگهای»، عضویت رسمی جمهوری اسلامی در پیمان «بریکس» در اجلاس این سازمان در آفریقای جنوبی - که رئیس‌جمهور کشورمان نیز در آن شرکت داشت - اعلام شد. این سازمان همکاری نیمی از جمعیت جهان و بین 25 تا 28 درصد از ظرفیت اقتصاد جهانی را شامل می‌شود که ظرفیت بالایی برای تأثیرگذاری بر اقتصاد جهانی دارد و از رشد پرشتاب اقتصادی و نفوذ در امور جهانی هم برخوردار است.

رویکرد دولت سیزدهم، تمرکز بر عضویت ایران در بلوک‌بندی‌های نوین منطقه‌ای و جهانی، به ویژه از نوع اقتصادی است که در درجه اول منجر به رشد اقتصادی کشور و در درجه دوم تأمین امنیت بیشتر در برابر تغییرات ژئوپلیتیک و ساختاری جهانی می‌شود. همین موضوع موجب شده است تا بریکس به لحاظ اهمیت فزاینده‌ای که در اقتصاد جهانی دارد، در مسیر راهبردها و سیاست‌های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شود. این نکته باید مد نظر قرار گیرد که امروز بریکس از لحاظ ظرفیت اقتصادی گوی سبقت را از G7 ربوده است. این سیاست زمانی ارزش و اهمیت خود را در افکار عمومی نشان می‌دهد که فراموش نکنیم دولت سابق در عمل، اعتقاد به این شیوه‌ها نداشت و به تعبیری همه تخم‌مرغ‌هایش را در یک سبد می‌گذاشت! اما در کنار رویکرد جدید جمهوری اسلامی ایران، اعضای بریکس هم به دنبال توسعه نهادهای داخلی خودشان به منظور تقویت یکپارچگی و ارتقای توان اقتصادی برای تأثیرگذاری بیشتر در معادلات بین‌المللی هستند که در پرتو آن حمایت از پیشبرد برنامه‌های توسعه‌ای اعضا و توانمند شدن آنها هم مورد توجه است.

واقعیت این است که پس از جنگ جهانی دوم غرب، به ویژه ایالات متحده تلاش کرد با محوریت دلار به سمت پیشبرد سیاست استثمار اقتصادی و تحمیل خواسته‌های سیاسی خود بر کشورهای جهان گام بردارد، اما امروز هسته اصلی و مرکزی بریکس با حضور شورهای، مانند جمهوری اسلامی ایران می‌تواند مسیر حرکت و سرعت پایان دادن به استعمار اقتصادی غرب را شتابان کند.

به نظر می‌رسد، در چنین وضعیتی ایران باید از ظرفیت‌های سیاسی با قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی، مانند چین، هند و روسیه برای تأمین منابع مالی و قراردادهای راهبردی برای توسعه کریدورها و بنادر استراتژیک خود، مانند چابهار استفاده لازم و حداکثری کند. ناگفته نماند که کریدور شمال - جنوب که هم روسیه و هم هند عضو آن هستند، می‌تواند موجب استحکام بریکس شده و جایگاه و ارزش افزوده ایران برای این گروه ارزیابی شود. علی حیدری

▼ گزارش روز الزامات انتفاع اقتصادی از بریکس

هرگونه تحرک دیپلماتیک در عرصه سیاست خارجه باید در نهایت یک انتفاع ملموس یا عینی را برای کشور به ارمغان آورد.

بدیهی است چنانچه زمینی که در آن دیپلماسی فعال می‌شود، ویژگی اقتصادی بارزی داشته باشد، در این صورت مورد انتظار است که بازخورد رفتار دیپلماسی، بیشتر در عرصه توسعه و رشد اقتصادی خود را نشان دهد. بریکس در ابتدا یک سازمان اقتصادی است. از آنجا که اقتصاد و سیاست درهم‌تنیدگی شدیدی دارد؛ بنابراین نمی‌توان جهت‌گیری این سازمان را خارج از نظم بین‌المللی آینده دانست.

از این منظر جمهوری اسلامی که در دوره جدید با سیاست خارجه متوازن و دیپلماسی پویا توانست در دو سازمان مهم جهانی؛ یعنی بریکس و شانگهای عضو شود، باید بتواند ضمن استفاده از ظرفیت‌های سیاسی این سازمان‌ها، دیپلماسی خود را وارد مرحله تحقق دستاوردهای عینی برای کشور کند؛ اما ظرفیت‌های بالقوه موجود در این دو سازمان چگونه می‌تواند راهگشای بخشی از چالش‌های اقتصادی ما باشد؟

گزاره‌های تحلیلی: نکته اول اینکه پیش از هر چیز جمهوری اسلامی باید ضمن آینده‌نگری، بتواند نقش خود را در این دو سازمان به گونه‌ای تعریف کند که سایر اعضا بتوانند بر محوری بودن این نقش صحنه بگذارند. به دلایل مختلف نقش ایران در جهان آینده باید به مرور از یک تأمین‌کننده انرژی به یک مسیر باثبات حمل‌ونقل، ذیل کریدور شمال-جنوب و شرق به غرب شیفت کند یا حداقل هر دو نقش را توأمان با هم ایفا کند. در این بین، کشور به شدت نیازمند توسعه زیرساخت‌هاست.

نکته دوم اینکه از حیث اقتصادی، جمهوری اسلامی ایران زمانی می‌تواند از حضور در بریکس و شانگهای انتفاع لازم و حداکثری را کسب کند که بتواند از نهادها و سازوکارهای مالی و بانکی موجود در این دو سازمان، یک ساختار پرداخت خارجی مبتنی بر ارزهایی غیر از دلار، درهم و یورو ایجاد کند یا از سازوکار پیمان‌های پولی دوجانبه و چندجانبه موجود در جهت گسترش شبکه تسویه خود با اعضای دو سازمان اقدام کند. اگرچه بریکس یکی از اهداف خود را دلارزدایی می‌داند و در این زمینه اقداماتی را نیز انجام داده است؛ اما متأسفانه در داخل کشور شاهد هیچ گونه برنامه بلندمدت، مدون و عملیاتی نیستیم و آنچه انجام شده، صرفاً جزیره‌ای است. اگر بدانیم 75 درصد تجارت خارجی ما با پنج کشور صورت می‌گیرد و عموماً بالغ بر 70 درصد کالاهای اساسی کشور در قالب درهم و یورو وارد می‌شود، آنگاه اهمیت موضوع برایمان بیشتر روشن خواهد شد. نکته اساسی اینجاست که کشور از حیث تأمین ضروریات از طریق درهم و یورو، یک وابستگی ناخواسته‌ای به آمریکا یا یکی از متحدان آمریکا دارد و این موضوع جدای از هزینه‌هایی است که در قالب انتقال و تبدیل ارز در شبکه‌های تراستی پرداخت می‌شود.

نکته مهم‌تر اینکه اکنون که دولت با دیپلماسی پویا و متوازن توانسته است زمینه تغییر رفتار اروپا و آمریکا را فراهم کند، تازه رسالت اصلی دولت شروع شده است. اینکه چه ایده عینی و مصداق عملی برای تبدیل شدن ظرفیت بالقوه موجود در بریکس و شانگهای به ظرفیت بالفعل وجود دارد که در نهایت بتواند منجر به انتفاع اقتصادی ایران از این نوع دیپلماسی شود. منظور این است که پس از پذیرش رسالت مهم تدوین و عملیاتی کردن شبکه و ابزار تسویه غیر دلاری و غیر درهمی برای انتفاع از سازمان بریکس، اکنون وظایف مشخص نهادهای متولی چیست و به طور مشخص دولت چگونه رویکرد سیاسی خود را در قالب یک حکمرانی اقتصادی خود به رفاه و توسعه تبدیل می‌کند. علی محمدی

▼ اخبار

آمادگی مقاومت برای جنگ تمام‌عیار

برخی رسانه‌ها روز گذشته نوشتند در پی تحرکات رژیم صهیونیستی و انتشار خبرهایی مبنی بر موافقت با طرح‌های ترور رهبران حماس به دلیل عملیات‌های تلافی‌جویانه گروه‌های مقاومت فلسطینی در کرانه باختری، چند پیام مهم به صهیونیست‌ها منتقل شده است. پیام نخست را حزب‌الله از طریق یک هیئت مصری که دو روز پیش سفری به بیروت داشتند، منتقل کرد که طی آن تهدید شده بود اگر یک گلوله در لبنان برای ترور یک نفر شلیک شود، جنگی تمام‌عیار شکل خواهد گرفت. این پیام تأکیدی دوباره بر صحبت‌های چند ماه گذشته دبیرکل حزب‌الله خطاب به صهیونیست‌ها بود که تهدید کرد اگر این رژیم هر فردی را در لبنان ترور کند، تقاض سنگینی خواهد داد. با این حال «صالح العاروری» مسئول پرونده کرانه باختری در حماس در پی تحرکات و تهدیدات صهیونیست‌ها در گفت‌وگو با شبکه «المیادین» گفت: «مقاومت آماده جنگ فراگیر و همه‌جانبه است و رژیم صهیونیستی در صورت وقوع چنین جنگی شکست بی‌سابقه‌ای را تجربه خواهد کرد. ما خود را برای جنگ تمام‌عیار آماده کرده‌ایم و آن را در جلسات محرمانه خود با دیگر گروه‌های درگیر در چنین جنگی، بررسی می‌کنیم.»

ارتباط با طعم فروپاشی

«باراک رابید» روزنامه‌نگار امنیتی رژیم صهیونیستی طی گزارشی مدعی شد جو بایدن هفته گذشته به صراحت به اسرائیل اعلام کرده است، باید امتیازات قابل توجهی را به فلسطینیان در کرانه باختری به عنوان بخشی از هرگونه توافق عادی سازی آینده با عربستان سعودی که تحت نظارت آمریکا امضا خواهد شد، بدهد. بلینکن به درمر گفته است، با وجود اینکه مسئله فلسطین اولویت اصلی عربستان سعودی نیست؛ اما بن سلمان باید افکار عمومی در پادشاهی و همچنین افکار عمومی در جهان عرب و اسلام را در نظر بگیرد و نشان دهد که او به منزله بخشی از توافق عادی‌سازی، امتیازهای قابل توجهی از رژیم صهیونیستی برای اسرائیل دریافت کرده است.

افتتاح پس از 21 سال

فاز 11 پارس جنوبی تنها فاز توسعه نیافته این میدان مشترک گازی است که با وجود مرزی بودن، توسعه آن طی 21 سال گذشته، بارها از سوی شرکت‌های ایرانی و خارجی با تعویق مواجه شده است. تیرماه امسال با قرارگیری سکوی تولیدی در محل B11، شمارش معکوس تحقق رویای دو دهه‌ای صنعت نفت‌وگاز کشور برای تولیدی شدن فاز مرزی 11 میدان مشترک پارس جنوبی آغاز شد و غروب جمعه بیستم مرداد، اولین مقادیر تولید گاز از فاز 11 پارس جنوبی از اعماق زمین برداشت شد. شنیده‌ها حاکی از آن است که بهره‌برداری از فاز 11 پارس جنوبی در هفته دولت در برنامه قرار گرفته و شمارش معکوس برای افتتاح رسمی این پروژه ملی آغاز شده است.

غنیمتی‌تر از دلار

آمار مقایسه‌ای از تفاوت عجیب رشد قیمت زمین، سکه و دلار در سی‌سال گذشته نشان می‌دهد، رشد قیمت زمین در شهر تهران بیش از 1100 برابر، رشد قیمت زمین در 20 شهر منتخب میانگین 300 برابر، رشد قیمت دلار در بازار آزاد 143 برابر و رشد قیمت سکه 727 برابر بوده است. طبق بررسی‌های انجام شده، تورم زمین در دو دهه اخیر بیشتر از تورم مسکن بوده است. این بازدهی عجیب و غریب زمین در تهران ناشی از سیاست‌گذاری اشتباه دولت‌ها در حوزه زمین است که خود موجب ایجاد چالش‌های عظیم در بازار مسکن نیز شده است.

سعودی‌ها به فکر هسته‌ای شدن

«وال استریت ژورنال» به نقل از مقامات عربستان سعودی گزارش داد، ریاض در حال بررسی پیشنهاد شرکت ملی هسته‌ای چین برای ساخت نیروگاه اتمی در استان شرقی این کشور است. این گزارش خاطرنشان کرد، در صورتی که عربستان چنین تصمیمی بگیرد، برنامه‌های آمریکا در این کشور از مسیر خارج می‌شود. هنوز چین و عربستان سعودی واکنشی به این خبر نشان نداده‌اند.

▼ اخبار کوتاه

◀ **مستبد پسر مستبد** / «حسین لاجوردی» فعال سیاسی اپوزیسیون در خاطره‌ای از ربع پهلوی و تناقض‌های او گفته است: «در خارج از کشور، یکی از کسانی(رضا پهلوی) که بیشترین عبارت «دموکراسی» را برای ایران وعده می‌دهد، مشاورش را مثل سگ صدا می‌زند! این یعنی فهمی از دموکراسی، احترام و آزادی وجود ندارد. مردم را سر کار نگذارید! وعده دموکراسی اپوزیسیون برای ایران، غیرممکن است.»

◀ **آسیب‌شناسی صادراتی** / «محمد رضوانی‌فر» رئیس کل گمرک گفت: «متوسط ارزش هر تن کالای صادراتی افزایش یافته؛ ولی ربطی به صادرات محصولات تکنولوژی محور ندارد و ناشی از تغییر قیمت جهانی فرآورده‌های پتروشیمی است. کالاهای پتروشیمی 44 درصد ارزش صادرات غیر نفتی کشور را تشکیل می‌دهند و 75 درصد صادرات ایران فقط به پنج کشور است که چندان خوب نیست.»

◀ **بهبود وضعیت دخل و خرج دولت** / درآمد دولت از مولدسازی تا تیر ماه امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل 400 درصد رشد کرده است. تاکنون بیشترین درصد تحقق درآمدهای عمومی کشور نسبت به مصوب چهار دوازدهم سال، به ترتیب مربوط به درآمدهای مالیاتی 85 درصد، سود سهام شرکت‌های دولتی 170 درصد و درآمدهای حاصل از خالص صادرات گاز طبیعی 85 درصد است.

◀ **افزایش زائران اربعین** / رئیس ستاد اربعین گفت: «از ابتدای ماه صفر 670 هزار نفر از مرزهای شش‌گانه کشور عبور کرده‌اند که نشان از رشد 43 درصدی تعداد زائران اربعین نسبت به سال گذشته دارد. در مهران، شلمچه بیشتری تعداد زائران و تمرچین کمترین تعداد عبور زائران را شاهد بودیم؛ در مرز تمرچین رشد 150 درصدی و باشماق رشد 300 درصدی را شاهد هستیم.»

◀ **آماری از مالیات‌گریزی اصناف** / داده‌های مالیاتی نشان می‌دهد، در سال گذشته مالیات بیش از 50 درصد اصناف صفر و متوسط اخذ مالیات از اصناف 5 میلیون تومان بوده است. از منظری دیگر مشاهده می‌شود که 30 درصد تولید ناخالص دیگر سهم اصناف بوده است، اما سهم این قشر از مالیات کشور، در عمل به 5 درصد می‌رسد.

◀ **تبادل سفیر با سعودی‌ها** / معاون سیاسی وزارت خارجه گفت: «سفرای ایران و عربستان ظرف دو هفته آینده در تهران و ریاض مستقر می‌شوند. وقتی دولت‌های منطقه خودشان در تعاملی که دارند بتوانند سازوکارهای امنیتی را تعریف کنند، نهایت این امنیت پایدار خواهند ماند.»

◀ **رقابت زندانی و زامبی** / «دیمیتری مدودف» معاون شورای امنیت روسیه با کنایه به کپولت سن بایدن و عکس بازداشت ترامپ، انتخابات ریاست‌جمهوری آینده آمریکا را به فیلم ترسناکی تشبیه کرد و اسم آن را زندانی‌ها در برابر زامبی‌ها گذاشت.